T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/394
KARAR NO : 2023/546
KARAR TR : 25/09/2023

ÖZET:İletim Sistemi Sistem Kullanım ve Sistem İşletim Tarifelerini Hesaplama Yöntem Bildiriminin ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle TEİAŞ tarafından düzenlenen "*sistem kullanım ceza ücreti*" konulu faturaların tahsili amacıyla özel hukuk tüzel kişisi aleyhine açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. U. K
Davalı : Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.
Vekili : Av. E.T

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Ocak 2007 - Aralık 2007 dönemleri için İletim Sistemi Sistem Kullanım ve Sistem İşletim Tarifelerini Hesaplama Yöntem Bildiriminin 1.5. maddesinde sayılan ihlal hallerinden "*İletim sistemine doğrudan bağlı tüketiciler ve dağıtım lisansına sahip tüzel kişilerin, iletim sisteminin her bir ölçüm noktasında çekecekleri endüktif reaktif enerjinin/verecekleri kapasitif reaktif enerjinin, aktif enerjiye oranının ilgili mevzuata uygun olmaması*" şeklinde tanımlanan ihlalle ilgili olarak, 29/01/2013 tarihli ve I seri numaralı, 78003 no.lu 55.557,47 TL, 78010 no.lu 94.776,95 TL, 78018 no.lu 36.545,36 TL, 78026 no.lu 2.149,02 TL, 78035 no.lu 15.530,70 TL, 78048 no.lu 2.940,76 TL, 78062 no.lu 3.174,51 TL, 78075 no.lu 3.174,51 TL, 78087 no.lu 3.174,51 TL, 78100 no.lu 23.360,45 TL, 78108 no.lu 108.992,33 TL ve 78115 no.lu 150.416,71 TL tutarında 12 adet sistem kullanım ceza faturasıdüzenlenerek davalıMEDAŞ'a gönderildiğini, faturaların 14/02/2013 tarihindetebliğ edilmesine rağmen, davalı şirketin fatura bedellerini yasal süresi içerisinde ödemediğini ifade ederek; davalı tarafça bedeli ödenmeyen toplam 499.793,28 TL tutarındaki 12 adet sistem kullanım ceza faturası alacağının, faturaların son ödenme tarihi olan 01/03/2013 tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun 51. maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı ve gecikme zammı KDV'si ile birlikte davalıdantahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi21/03/2018 tarih E.2016/819, K. 2018/166sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi, 16/02/2022 tarih ve E.2018/2039, K.2022/231 sayı ile, 7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine yönelik ceza-i şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceğinin hükme bağlandığı, yargı yoluna ilişkin bu değişikliğin usul hükmü niteliğinde olması nedeniyle derhal ve kesinleşmemiş tüm uyuşmazlıkları da kapsar şekilde uygulanması gerektiği anlaşıldığından, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesinin gerektiği gerekçesiyle, HMK'nın 353/1-a.4. maddesi uyarınca, esası incelenmeden ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine karar vermiştir.

3. **Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi 11/05/2022 tarih E.2022/159, K. 2022/320sayı** ile,davacının davasının yargı yoluna ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş,istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi, 16/11/2022 tarih ve E.2022/1426, K.2022/1784 sayı ile, istinaf başvurusunun esastan reddine, kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 13/02/2023 tarih ve E.2023/438, K.2023/537 sayı ile, davacı tarafın diğer temyiz itirazlarının reddine, davacı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının hüküm fıkrasının iki numaralı bendinin karardan çıkarılmak suretiyle kararın düzeltilerek onanmasına karar vermiş; sonuç itibariyle görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"02.12.2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7257 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 33. maddesi ile 6446 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin ikinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere eklenen (d) bendine göre, "İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak" TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasındadır.

Aynı Kanunun 39. maddesi ile 6446 sayılı Kanuna eklenen Ek-3. maddesine göre ise, "8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür."

Ankara BAM 23. HD'nin 16/02/2022 gün ve 2018/2039 E. 2022/231 K. sayılı kararına göre de, "7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine ilişkin ceza-i şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceği hükme bağlandığından, yargı yoluna ilişkin bu değişikliğin usul hükmü niteliğinde olması nedeniyle derhal ve kesinleşmemiş tüm uyuşmazlıkları da kapsar şekilde uygulanması gerektiği anlaşıldığından, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekmektedir."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 24. İdare Mahkemesi 24/05/2023 tarih ve E.2023/679sayı**ile**,** davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; idari dava türleri; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak tanımlanmış, aynı Kanun'un 15/1-a maddesinde; idari yargının görev alanına girmeyip adli yargının görev alanına giren davaların reddedileceği hükme bağlanmıştır.

Davalı şirket, tüm hisseleri Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine ait iken, Özelleştirme Yüksek Kurulunca özelleştirme kapsamına alınmış; bu doğrultuda davalı şirketin TEDAŞ'a ait olan %100 oranındaki hissesinin Özelleştirme Yüksek Kurulunun 30/04/2009 tarihli ve 2009/16 sayılı kararı uyarınca, satışına ilişkin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Alcen Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri A.Ş. arasında 30/10/2009 tarihinde imzalanan Hisse Satış Sözleşmesi ile özelleştirildiği, şirketin aynı isim altında faaliyetlerini sürdürdüğü belirlenmiştir. Bu itibarla davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur.

Davalı şirket yönünden ortada iptal talebine konu bir idari işlemin bulunmadığı, yine bu şirketin idari eylem veya işleminden kaynaklı bir menfaat ihlalinin ve kişisel hakkın doğrudan bozulmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla davalı yönünden idari yargı yerinde açılmasını gerektirir bir dava türünün mevcut olmadığı anlaşılmıştır.

Diğer yandan, idari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, davalı mutlaka idare olmalıdır. Yani idari davalarda, davalı her zaman idaredir.

Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu tüzelkişiliği niteliğini haiz olmayan Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin olması karşısında, davalı bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz edilemeyeceğinden, özel hukuk hükümlerine göre uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 27/02/2023 tarih ve E:2023/126, K:2023/162; 27/03/2023 tarih ve E:2023/182, K:2023/221 sayılıkararları da bu yöndedir. "

III. İLGİLİ HUKUK

6.2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

7. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "*İletim faaliyeti*" başlıklı 8. maddesine 25/11/2020 tarihli ve 7257 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile eklenen 2. fıkranın (d) bendinde; "*İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak,*" TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

8. Aynı Kanun'un ek 3. maddesi şöyledir:

"(Ek:25/11/2020-7257/39 md.)

(1) 8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür. "

9. Belirtilen maddeler 02/12/2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Nesrin ŞENGÜN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/09/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, iletim sistemini kullanan davalı şirketin, Ocak 2007 - Aralık 2007 dönemleri için İletim Sistemi Sistem Kullanım ve Sistem İşletim Tarifelerini Hesaplama Yöntem Bildiriminin ilgili maddesiniihlal ettiğinden bahislekesilen, 29/01/2013 tarihli 499.793,28 TL tutarındaki 12 adet sistem kullanım ceza faturası alacağının, faturaların son ödenme tarihi olan 01/03/2013 tarihinden itibaren 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun 51. maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı ve gecikme zammı KDV'si ile birlikte davalı Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'den tahsili istemiyle açılmıştır.

13. Davalı konumunda bulunan Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin yapısı incelendiğinde; anılan Şirketin, tüm hisseleri Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine ait iken, Özelleştirme Yüksek Kurulunca özelleştirme kapsamına alındığı, bu doğrultuda davalı şirketin TEDAŞ'a ait olan %100 oranındaki hissesinin Özelleştirme Yüksek Kurulunun 30/04/2009 tarih ve 2009/16 sayılı kararı uyarınca satışına ilişkin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Alcen Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri A.Ş. arasında 30/10/2009 tarihinde imzalanan Hisse Satış Sözleşmesi ile özelleştirildiği, şirketin aynı isim altında faaliyetlerini sürdürdüğü belirlenmiştir. Bu itibarla davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur.

14. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

15. Bununla birlikte, davalı Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. yönünden ortada iptal talebine konu bir idari işlemindolayısıyla davalı yönünden idari yargı yerinde açılmasını gerektirir bir dava türünün mevcut olmadığı da açıktır.

16. Ayrıca, idari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan davalı taraf, mutlaka idare olmalıdır. Yani idari davalarda, davalı her zaman idaredir.

17. Yukarıda yer verilen 6446 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 2. fıkrasının (d) bendi ile bu bendin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargıda görüleceği yönündeki Ek 3. maddesinin açık hükmü ile bu düzenlemeden önce genel hükümlere göre özel hukuk tüzel kişisi Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'ne karşı dava açılmış olması hususlarının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

18. Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu tüzelkişiliği niteliğini haiz olmayan Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin olması karşısında, davalı bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmenin imkânsız olduğu anlaşıldığından, genel hükümlere göre açılmış davadaki uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; Ankara 24. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11/05/2022 tarih ve E.2022/159, K.2022/320 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 24. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11/05/2022 tarih ve E.2022/159, K.2022/320 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

25/09/2023 tarihinde, UYUŞMAZLIĞINESASI YÖNÜNDEN OY BİRLİĞİ ile, GEREKÇEDEÜye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Eyüp	Nesrin
TOPAL	TAŞ	SARICALAR	ŞENGÜN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, iletim sistemi sistem kullanım ve sistem işletim tarifelerini hesaplama yöntem bildiriminin ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle TEİAŞ tarafından düzenlenen sistem kullanım ceza ücreti konulu faturaların tahsili amacıyla açılmıştır.

İdari yargı düzeninde bir uyuşmazlığın görülebilmesi için öncelikle idari bir işlem veya eylemin mevcut olması gerekmektedir. Tespit davası adlı bir dava 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda yer almamaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı idare tarafından, iletim sistemi sistem kullanım ve sistem işletim tarifelerini hesaplama yöntem bildiriminin ilgili hükmünün ihlal edildiğinden bahisle TEİAŞ tarafından düzenlenen sistem kullanım ceza ücreti konulu faturaların tahsili amacıyla açıldığı görülmektedir.

Bu durumda, ortada idari işlem veya bir eylem mevcut olmaması ve alacak davası olarak açılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun'unda yer almaması nedeniyle bu davanın çözümünde adli yargı yerleri görevli olduğundan karara gerekçe yönünden katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN